

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin 1919-cu il 30 may (Cümə günü) tarixli 191-ci nömrəsinin ADA Universitetinin dəstəyi ilə transliterasiyası

Əvət, Rusiya siyasiəti bizi ruslaşdırmağa qalxışarkən Azərbaycan evlərinin beşkiləridən gələcək bir cümhuriyyət vətəndaşları yetişdiyini bilməzdi. Azərbaycan Qafqaziyaədə doğulub Anadolu köksündən imdad aldı və nəhayət ayağa qalxdı, dirildi. Çocuqluqda alman təsiratı unudulmadı. Onun üçün, bu gün bizimlə bərabər, fəqət bizdən daha səmimi bir surətdə İstiqlal bayramına iştirak edən azəri türklərin yavurları əbadiyyən bu böyük günü xatırlayacaq. Cümhuriyyətlərinin sədiq oğulları olacaqlar. Bu, sarsılmaz bir həqiqətdir: Azərbaycan doğdu [doğuldu] və kəndini gələcək nasilə şimdindən sevdirdi. Bu gün taxa və nəhamvar [qaba, səliqəsiz] "sığirları" Parلمان qarşısında bir yer tutmağa cən atən "İqlidhəri" yarıñ ələrlərdən sən sistem əsiləli [sığirlar], başlənlar da müasir düşüncələr, biliklər, qəlbərlərdə namuslu bir vətənə pərvərlilik hissi, cənə hıuqqlarını, istiqlallarını müdafiə edəcəklər. O vaxt onlar bu birinci bayramı xatırlayaraq, Cümhuriyyətlərinin na qədər ağır şərait daxilində təşəkkül etdiyini düşünəcək və bu ağır qiyamət əhəmiyyət varlıqlarını, hıuqqlarını daha əzəmətli bir həmiyyətlə qorumağa çalışacaqlar.

Əli Yusif

İSTİQLAL BAYRAMI

Mayın 28-də Azərbaycan istiqlaliyyətinin səneyi-döviyyəsi [təbəddülün] davamıdır. Bayramımız bir bayram, təntənəli bir şənlik icra edərək, bilafəti-sinif və milət [sınıf və millət fərqi olmadan] ümumün diqqətini kəndisina cəlb etmişdi. Şəhər və ətrafı böylə bir günün sərfinə adi işlərin tərk edib dükən-bazarı bağlayaraq kəndi həsiyyətin göstərməklə, istiqlaliyyət uğrunda hər bir fədakarlığa şəhər olduğunu göstərdi. Cəməatin fığara sınıfı xüsusən bu bayramın kəndisina məxsus olduğunu düşünərək ona böyük ehtiram saxlamış və bununla hər bir fərdin etinasını cəlb və əlqışlara nail olmuşdu.

Şəhərin hər tərəfi milli bayraqlar və xalılarla, ümum küçələr, evlər və güzərgahlar rəngarəng bayraqlar və işqlarla təzyin edilmişdi [bəzədilmişdi]. Şəhərin məşhur hissələri, bulvar, bağlar hər tərəfdən böyük milli bayraqlarla bəzənmişdi. Parلمان binası böylə bayraqlar və pürqiymət [bəhali] xalılarla bəzənib, üzərində elektrik işığı ilə "Yəşəsin istiqlal" kəlmələri yazılmışdı.

Şəyən-qeyd və təhsindir [qeyd edilməyə və əlqışlanmağa layiq haldır] ki, bu böylə bayram kişilərdən çox qadınlar və uşaqlar tərəfindən ehtiramla qarşılanıb, kəndilərin fəvvalədə böyük bir gündə hiss etdikləri əqar surətdə müşahidə olunurdu. Onlar tə gecəyə qədər küçələrdə və xüsusan Parلمان ətrafında gözəl dənəli rəqslərlə yığışmışdılar. İstəməli millət həsiyyətinə yəbəqə olmuşdular ki bəzən isbat edirdilər.

Həminin üzündə şadənəlik əlaməti və məmuniyyəti əlaməti müşahidə olunmuşdu idi. Şəhərdəki məscidlərin həmişə milli bayraqlar və xalılarla və minarələri elektrik işqları ilə təzyin edilmişdi. Şəhərdən şəhərin hər tərəfindən minlərlə cəmaat Parلمان qarşısına axışmağa başladı və bir qədərədən sonra gənəş Nikolayevski küçəsi "Metropol" məhəmmənasindən Bələdiyyə İdarəsi qabağına qədər adamla məmmlü oldu [doldu]. Məzkur [dəylən] küçədəki evlər tamamilə gözəl surətdə bəzənib, üzərlərində, bəlkəndirədən milli bayraqlar yellənirdilər. Evlərdən birinin balkonunda zurna və tar ilə Cabbar Qarayğıdoğlunun milli nəğmələri və məhnərlər oxuyurdu. Şəhərin böyük bəzə hissəsi xanımlar, əvəd-uşaqlarla dolmuşdu. Küçədən [əlavə], evlərin damları belə cəməat və tamaşaçılarla dolmuşdu. Küçə başqandan-başə milli bayraqlar və cəmaat dərya kimi dəlğələnirdi.

Parلمان və Hökumət əzaləri [üzvləri] binanın balkonuna və pəncərələr qabağına cən olmuşdular.

Bir qədərədən sonra dəstələr gəlməyə başladı. Çorıqorod və Bilibeyhət fəhərləri, ümum kəndilərin müttəəlimləri [şagirdləri], "əsgər" qoçuqlarımız kəndi komandası altında "ağır toplanı" ilə, bəzəkli avtomobilə ümum müsəlman mürəttibləri və Hacıbəyov Qardaşları müdiriyyətinin artistləri dəstəsi əski tarixi qiyafələrdə – böylə ki, Çingiz, Teymurlang, Ağə Məhəmməd Şah Qacar, Nadir Şah, Şah Abbas cənnətməkan, Xəlil İbni Valid və qeyriləri – süvəri və avtomobilə gəlirdilər. Bununla küçə öylə bir surət aldı ki, bunu yazmaq belə qeyri-qəbildir.

Burada Piri Mürşəlzadə məclisi açaraq əvəlcə Məhəmməd Əmin Rəsulzadə canabları böyük bir nitq ilə cəməata müraciətən bu günün nədən ibarət olduğunu qeydlə, Azərbaycan istiqlaliyyətini heç bir qüvvə ilə sarsıtmaq mümkün olmayacağını və bu gündə əhalinin, xüsusən fığarayi-kasibənin böyük həvəs və həsiyyətiə bayram etdiyi bunə vəzəh bir dəlil olduğunu göstərir, var olsun Azərbaycan istiqlaliyyəti, – dedi.

Bədəh [sənqə], qəzetədə çalışanlar tərəfindən Xəlil İbrahim hərəarətli bir nitq ilə ümum Azərbaycan vətəndaşlarını istiqlaliyyətin müdafiə və müdafiəsinə dəvətli, mürəttiblərən bir yəldə hər bir fədakarlığa hazır olduğunu qeyd etdi.

Sonra, ümum mədan dairəsi əmələləri [fəhərləri] tərəfindən Səməd Əliqəndərzadə əmələlərini istiqlaliyyət yolunda na qəddən qəlq[i] töküblük və yəna bir qətrə qənlərinə qəddər onu əldən verməyəcəklərini bildirdi.

Artistlər tərəfindən Sarəbski və müəllimlər tərəfindən İbrahim Şakir və "Hümmət" fraks[ylası] tərəfindən Ağazadə mütəxəssər nitq ilə cəməatı təbrik etdilər. "Müsavət" tərəfindən Abbasqulu Kazımzadə gözəl nitq ilə cəməatı təbrik etdikdən sonra, Piri Mürşəlzadə: Azərbaycan istiqlaliyyətinin eləni başqaları kimi böyük dövlət təşkil etmək, "böyük Ermənistan" düzəltmək xülyası ilə otmayıb, kiçik və fəqət müstəqil və azad Azərbaycan və əndə kəndi ixtiyarı ilə yaşamaqdan ibarət olduğunu qeydlə millətin böylə bir istiqlaliyyətlə qəbil və müstəid [istedadlı cətan] olduğunu göstərdi və axırda şühadən [şahidlərin] ruhuna Fətihe oxumağı cəməata təklif edərək məclisi qapadı.

Həman vaxt Parləmanın bir gün böyük bayram münasibətilə təntənəli iclası vəqə olub, rəis əfəndi məbusları təbrik etmiş və Rəsulzadə, Qarabəyov, Pepinov, Əfəndiyev, Məlxəzov, [Mxalil] Vinogradov və Əsədulla Əhmədov birar nitq irad edərək [nitq söyləyərkə], təbrikli, istiqlaliyyət uğrunda millətin hər bir fədakarlığa hazır olduğunu göstərdilər. Buradan məbuslar, cəmaat və şeyxülislam Ağazadələ başda olmuş üzrə, hökumət əzaləri Hürriyyət meydançasında cən oldular. Burada ümum millət nümayəndələri, hərbiyyə məmurları, başda Yusifbəyli həzrətləri olmaq üzrə bütün hökumət məmurları hazır olaraq Bəki qoşun hissələrinin nəqəlini miralay [polkovnik] Ağalarovun təhti-komandasında [komandanlığın altında] rəsmi-keçid vəqə oldu. Böylə meydən və ətraf bəlkənlər və evlərin damları cəməatla dölə olub, musiqi tərənnümü ilə yədlə, qoşun dəstələri hökumət məmurları və Parləmanın üzvləri [qənlərindən] keçidilər. Meydanca və ətrafını gurultulu əlqışlar bürüdüyi halda, qoşunlar şəhərin baş küçələri ilə Salyan kəmərlərinə tərəf yönəldilər. Küçələr uzunlu əhali – uşaqlar, böylə və xanımlar əsgərləri əlqışlayaraq onlara çiçəklər atırdılar.

Saat iki radələrində rəsmi-keçid təməm olub, hökumət dairəsində böyük bir ziyafət kəşidə edilib [ziyafət verilib], Bəkdəki xaric[i] dövlətlər nümayəndələri, ümum hökumət məmurları və Parلمان əzaləri [üzvləri] dəvət edilərək süfrə çəkilmişdir. Siyasi nümayəndələr Rəisi-vəkəla Nəsir bəy Yusifbəyliyi ziyarət edərək əli bayram ilə onu və ümum Azərbaycan millətin təbrik etmişdilər. Bayram münasibətilə Parلمان, hökumət, "Müsavət" fığrası rəisləri və Bəki qubernatoru naminə Cümhuriyyətin başqa şəhər və qəsəbələrdən hər çox təbrik teleqrafları gəlib, millətin bir tənli-vəqəd hid kimi kəndi istiqlaliyyətini müdafiəyə hazır olduğunu bildirmişdilər.

Axşam Hökumət Teatrosunda Hacıbəyov Qardaşları Müdiriyyəti tərəfindən istiqlal bayramı – yəvmlə [böyük gün] münasibətilə təntənəli surətdə olaraq "Levli və Macnun" operası ilə "Azərbaycan" faciəsi mövqeyi-təməşaya qoyulmuş, Piri Mürşəlzadə tərəfindən istiqlaliyyət və vətənlə bərabər Füzulinin böyük əsəri olan "Levli və Macnun" səvədi-əşqədən bəhslə, vətənin qəlibə qismət və na saadətindən məhrum olmağaq ümidini bəyanla gözəl və müəssir bir nitq irad olunaraq, vətən şühadəsi təhri-mi-ruhu [ruhuına rəhmət oxumaq] üçün cəmaat ayağa qalxmışdır.

ÇALIŞALIM

Əvət, çalışalım! Çalışmalı, fəqət nasılı? Dinimizə, kəndimizə düşmən olaraq deyil, biləks [əksinə], o ülvü dinin biza əmr etdiyini bəhaqq [haqiqəten] tutaraq çalışmalı.

Müsəlmanlar müsəlmanları, müsəlmanları və türklüyü sevarək, dəsti-müəvənat və üxüvvəti [kömək və qardaşlıq əlini] yek-digərinə [bir-birinə] uzadaraq yorulmaz bir dənəq, qırılmaz bir əzm və mətənatla çalışmalı. Çalışmayan bir millətin hər zaman ac, hər zaman zəlli və haqır olacağını bilməyən bir fərd təsəvvür edilməməz. Ədəyə [düşmənlərə], bilxəssə islamları və islamıyyəti səvməyən, dinimizə düşmən olanlara hər zaman torpağımızı çiyəntməmək, namusumuz əllərində solumsuz bir dəmət çiçək kimi ayaq altına atdirməmaq, bizdə də bir varlıq olduğunu göstərmək üçün siyasetən, idarədən, elmən və fənnən hər surətlə qəbi [güclü] olmağa çalışalım. Əhkəmi-diniyyəni düstür itixəz edərək [qəbul edərək] çalışsalar Cənəbi-Həquq müzəhhrat [köməklik] edəcəyi, tərqi-qıncatı [nəicət yolunu] açacağına şübhə olma-maldır.

Bir millətin saadət və saləməti bu qədər maariflə qaim [möhkəm, daimi] olacağını da nəzəri-diqqət və əhəmiyyətə alaraq, müsəlman məktəblərini təzyid və ehyə [artırmaq və canlandırmaq] və məsum övladlarımızı cəhli buraxmayaraq, təhsiləlm və ürənlərinə yax və ıqdam dənə edilməli [şəy göstərmək və addımlar atmaq]. Pərsizliq, fəqirliyi üzündən övladını oxutdurmaqdan əski qalan zəvəli bir pədərin [təatnin] müəvənatinə şitəb edəlim [köməynə tələsqə]. Bu kimi bəcarəgəni [həkimiyəti] zənginləşdirəmin, əsgir-məmməti [əhəli] [ölkənin nüfuzu əməllərini] himayə və səhabət əməlləri [qoruyunlar], himayəsinə götürənlər [vəzifəli-diniyyə və insaniyyətləri] ifa etmiş olacaqları bədidir [əşkərdir]. Yalnız babaların, əshəbi-həqayət və mürüvvə [vətan və əilə] qeyrəti çəkən və insəf-mürvət sahibli olmaları [müraciət edərək, övladlarını təhsil və tərbiyəsinə hümmət olumasını tələb etməsi] pərtidir.

Hər xüsüsə müzakirə və müşavirə etmək müsəlmanlığa yəxişən böyük bir fəzilət və sünnəti-səniyyəvi-Həzrəti-Peyğəmbərimiz [Həzrəti-Peyğəmbərimizin əvə sünnəti] olduğunu mələmür. Müsəlmanlar hər zaman ülvü fikirlə, böyük qəbli zəvəti [şəxsləri] ziyarət edib istisjara [məsləhət], fikirlərindən istifadə etmək fursətini qacrmayaraq, əlacəgi təlimat və nasayəhə [nasihətlər] görə kəndilərinə bir xətti-hərəkət təyin etmələri [ilə] ən müvəfiq bir tərqi [yol] bulə biləcəklər. Böyükliklərimizə də tarəttüb edən [boyunlarına düşən] bir vəzifəyi-insaniyyə vəsa, bu də saf, pak və təmiz qəbli əhəlimizə, bu islam qardaşlığında zəhri [köməkçi] və dərdlərinə qarəsaz olmaq, yapaçaları xətanı təhsil və nəsayəhi-həkimanələri ilə olsun [heç olmasa müdrik nəsihətləri ilə], onları tərqi-həq və saləmətə [həqəni və salə-matlığın yoluna] şəvq etmək, ətidən [gələcəkdən] əmin ola bilmək üçün vüsətinin, qudrətinin fəvqında bir qeyrat və xəşilə [istəklə] çalışdırmaqlar. Bu, pak müqəddəs və ülvü bir vəzifədir ki, bu vəzifəyi-müqəddəsəni ifa edə biləcək möhtərəm böyükliklərimizin namı əbədiyyən qülbli-millətdən [millətin qəlbələrindən] silinməz. Hər fərd rəhğüzərində [yolunun üstündə] təsadüf edəcəyi bütün müdafiəni [mənəəni] rəf və ızələ [aradən qaldır və xəssə etmiş], müvəffəq qılacağı bütün təşkilatı [inə edərək döyəsizə tarəttüb edən [qüvvəli] vəzifəyi-diniyyə və insaniyyəni [dini və insani vəzifəni] ifa edəcək olarsa, yəməmələ layiq bir millət olduğunu izah edə bilər. Əz zəməndə çox yüksəlcəyəyimiz kimi, əqir eysi-nu [yeyib-çiməklə], zəvq və əhəmiyyətiyi, ehtirasatı-şəxsiyyəti [şəxsi ehtirasları] buraxaraq, qəbirəlimizdə olsun rəhat yata bilmək və ənsəli-əttiyyənin [gələcək nasillərin] kənarı-qəbir-mizə gələrkə səvərcəkləri tələinatən [lənətlərdən] kəndimizdi qurtarmaq üçün çalışalım... Çalışalım, yüksələlim və bizim də haqqı-həyatə malik olduğumuzu, dəracəyi-intibahımızı [intibahimizin səviyyəsini] əmələ göstəralim.

Xüskəl ki, yerin bu yer deyildir, Dünnyəyə gəliş hünər deyildir.

Əlif. Ayn.

ƏSGƏRLİKDƏN BOYUN QAÇIRTMAQ

Bu gün namus və ismətimizin, həm də qəzəndijimiz istiqlal yeganə müdafiəyi [müdafiəçi] və mübarizə əsgər və onun əlindəki silahdır.

Əsgərliyi təqdir edəmməyən, təbii, vətəninə və millətinə təqdir edəmməmiş olar. İstiqlalını, vətəninə sevan zəti [şəxs] ləbüd silahla sarılmış. Vətənin və namusunun müdafiəsinə sevinc üzlə və ruhla qalxmayayan vətən fərdi, şübhəsiz, əsarəti və boyunduruqda daşımağa kəndisini bəhaqq və səza [layiq] görə.

İstiqlal və azadəliyi özünə mal edəmməyən cəvən türk-azərbaycanlılar, təbii, vətənlərini[n] yəbəqəti qüvvələrini əllərinə və hakimiyyətinə keçmək rızasız verərlər. Hökumət tərəfindən elən edilmis şəfəqləri [şə] əli aydan bəri davam edir. Fəqət bu qədar uzun müddətdə toplanmış əsəkir [əsgərlər] arasında ən nadir və ən görülen şəhərin ənləyisli, hər şeyi təz idrək edən ziyəlis, zəngini və yuxarı sinəli ehtiva edən cəvənənlərdir. Əsgərliyi etibarsızlıqla bəxən, əsgərliyi təqdir edəmməyən, kəndli və fığəra əhalinin övladı ilə bərabər əsgərlik həyatını keçirmək istəməyənərkə əcəbə nə düşünürlər və hənki bir səbəbdən dolay kəndiləri bərcəbəcür təvəssüt və təvəssül ilə [vəsaitlərə və yollarla] əsgərlikdən boyun qaçırırlar? Birisi məmur olduğu Nəzarətin [Nəzirlərin] nəzəri vəsəstisə, digərisi rəfaəqət [yoldaşlıq, dostluq] üzrə, bir qeyrisi para üzrə, xülasə şəhərlilər hər birisi bir yola və təvəssülü ilə əsgərlikdən və bittəmmə [təməmləni] kəndilərinə azad edirlər, yaxud özlərinə bir vəziyyət itixəz edirlər [yaradırlar] ki, əbədən qışla [kəzərmə] üzü gərməsinlər. Bunları azad etdirənlərin viddənsizliyi, imansızlığı əşkərdir. Əlbəttə, bu cürə hərəkətlərə meydan verənlər bilməlidirlər ki, hal-hazırda keçirdiyimiz böhranlı və ağır zamanlarda bütün məsuliyyəti öhdələrinə almış olurlar.

Zətan yəvənki yəllərdə üstümüzə təərrüz [hücum] və qəskərlərinə üzən olarsa, ən əvvəl böylə şəhərimizə və zənginlərimizə təcəvüz olunacaq. Çünki yeganə məqsədləri paytaxtın zəbt etməkdir. Əhval böylə olacaq olarsa, bəs na üçün idrəkli şəhərlilər [vətənin] müdafiəsindən boyun qaçırmaq istəyirlər? Boyun qaçırıqlardan əski ki, kəndilərinə itimən [əimlik, yəqinlik] verməmişlər ki, onlar bu cürə hərəkətlərə özlərini bittəmmə əsgərlikdən azad etmişdirlər. Xəyir, bu hər xəyalı-xəmdir. Onlara qərarlısra-qəcsinlər, hənki bir təvəssülə ulərsə-olsun müvəqqəti özlərini təcil etdinsilər [təxirə saldırınsılar], fəqət axırda yəna həkumətin qəti və ciddi binağızərlili [addımları] ilə əldə edilib, gəlmədən şiddətli əzəslə təcəvüz olmaqla [cəzalarını] özlərinə düşmüş əsgərlik vəzifəsini edəcəkləri və əsgər arısında kəndilərinə [vətənlərinə] fəil [xəclil], əlçaq və qorxaq kimsələrdən hesab olunmuş görəcəklər.

Əhvalın böylə olacağına şübhə olmamaz. Mədəm ki, böylə olacaq, əsgərlikdən boyun qaçırmtmaları, təbii, ərsizliq və viddənsizliqlərdən irəli gəlməmiş olar.

İstə, əhvali-hazirəni, şimaldan əski gələn qara qüvvələri, qoşsu və din qardaşlarımızın qəzəndilən istiqlalın həman qara qüvvətin istidab əli ilə həvə olmasını, eyni zamanda cəvən cümhuriyyətimizin müvəf-həbiyyəsinə, daxili vəziyyətinə nəzərə almalı, qarə aramalı, silahı daşımağa qəbil və müstəid [güclü cətan, istedadlı] gənclər bir ən əvvəl silah başına toplanmalı, əsgərlikdən boyun qaçırmtməli, millətin, dövlətin namını və şərəfini təhqirə layiq görməməli. Əsgərlikdən qaçan vətənin və millətin xainidir.

R. R.

MƏHARƏT

Şah Abbas cənnətməkan dərviş libasında İsfahəni küçələrini gəzməkdə idi. Bir də gördü ki, dörd nəfər naməlum şəxslər şəhər dərvasəsindən içəri daxil oldular. Şah Abbas bunları gördükdə, onlardan kim olduqlarını sordu. Oğurlardan birisi:

–Biz oğruyuruq. Sən də, ağa dərviş, kim olduğunu biza ayan eyla, dedi.

Şah Abbas ol saat onlara cavab verdi ki: – Mən də oğruyam, ancaq cənnətməkanın qorxusundan dərviş libasında girmişəm. Yaxşı olardı ki, mənə də özünüzlə bərabər yoldaşlığa qəbul edəsiniz.

Oğurlardan biri dərvişin cavabında dedi: – Biz hər birimiz bir məharət sahibliyi, sən daxi böylə bir məharətlə malik isən kaməli-məmmuniyyətlə sənə dahi qəbul edərək.

– Pas, böylə olan surətdə sən öz məharətinizi söyləyiniz, mən daxi özümün na məharət sahibi olduğumu siza arz edəyim.

Həmişə razi oldular. Həriflərdən biri dedi: – Bax, məndə öylə bir qüvvə var ki, qaranlıq bir gecədə kimi görəmsən güzündə o şəxsi na libasda olsa onu tanıram. İkinci oğru özünü dərvişə tutub dedi: – Mən həyvanların dilini biliram. Onlar öz aralarında na danışsırlarsa mən başa düşüb yoldaşlarımıza xəbər verirəm.

Üçüncü oğru dedi: – Məndə öylə bir məharət var ki, əlimi nərayə sürmətərsə, o saat bilərəm ki, qızıl mədəniyyət nəradə gizlənməmişdir. İstər lap torpaq altında gizlənməmiş olsun.

Axırıncısı dedi: – Məndə daxi öylə bir qüvvə var ki, mən ağır əlimlə dəmir qapını və ya dəmir qifli tutaramsa, idrək dəmir olsun, istər lap polad olsun, mənim əlimlə mumm kimi ariyar. İmdi, ağa dərviş, sən də biza öz məharətdən söylə.

Dərviş dedi: – Mənim məharətim sizin qüvvələrinizdən artıq dərəcədədir. Əgər bir şəxsə tənbə [caza] olaraq onu dər ağacına çəkilərsə, mən o vaxt əlimi saqqalına apararam. Ol saat o şəxs na dərəcə tənbə sahibi olmuş olsa, Şah Abbas onu bağışlayıb, onun tənbəhindən keçər.

Həmişə sadə oldular ki, böylə bir şəxs onlara lazımdır. Çünki Şah Abbas əgər əsəd [ağır] bir cəza verəndir. Həmişə öylə düşüdlər. Bir az keçməmişdi ki, yolda bunlara bir it rast gəlib həyvanı. Dərviş həyvanat dilini bədənə itin na dediyini sordu. Harif gülüb dedi: – Bu it deyir ki, əşnalər, bir az ehtiyatlı olunuz, Şah Abbas sizlə bərabər yoldaşdır. Məbədə ki, o sizin firarınızdan müxir [xəbərdar] olsun.

Dərviş bu sözü eşidəndə bədənində lərzə düşdü. Tez özünü düzəldib dedi: – Ay, yaxşı dil bilənsənmiş. Burada Şah Abbas na gəzir. İşimizə olaq.

Həmişə gülüb yola rəvən oldular və bir-başə dövlət xəzinəsinə tərəf gəlirdilər. Pulun yerini bilən əlini divara sürütlüb dedi: – Yoldaş, bax, xəzinə bu otaqdadır. Əlini qapıya tərəf gətir və qifli tut, muma dönsün!

Harif əlini qapıya uzadıb qifli tutduqda qifli mumm kimi oldu, qapı açıldı və oğurlar içəri girdilər.

Şah Abbas bu hali gördükdə birbaşə dərbarə [saraya] gəlib bütün qoruvullara əmr etdi ki, oğurları tutsunlar. Şah Abbasın hökümü yerinə yetdi və az bir vaxtda hərifləri tutdular. Şah əmr verdi ki, əlini xüsusi təyin olunmuş məhkəməyə versinlər və sabah şübhədən onlara tənbəh olsun.

Şah Abbasın zamanında təqirsiz adam nəhaq yərə əziyyətdə tutarlar. Kim ki, Şah Abbas orlurdu, ol saat ona divan tutulardı. Şübh əqlidində Şah qəssar qırmızı geyinib taxa çıxdı və müqəsssirləri öz yannına istədi. Həriflər gəlirlər və şəhdən əvə istədilər. Adəm tanıyan oğru Şah Abbasdan arz etmək cəzasını istədi. Şah Abbas ona izin veridikdə harif dedi: – Cənnətməkan, dünün gəcə bizimlə yoldaş olan dərvişim man bu gün öz məharətim qüvvəsi ilə tanıdım. Axır o dərviş də biza öz məharətdən söyləyib söz verdi. Bari, heç olmasa, o da əlini saqqalına əparsın. Ola bilər ki, Şah Abbas bizim təqsislərindən kəcib bizi əvəf eyləsin.

Avara

BAKİ XƏBƏRLƏRİ

Bələdiyyə İdarəsində

Məliyyə Nəzarətinin Təxsisat şöbəsi Bələdiyyə İdarəsinə müraciətən məlum etmişdir ki, Nəzarətdə əlin məluməta görə, Xəlq Tərsürrəti İdarəsi əmrinə buraxılmış 5 qapılık kəşqər pullardan Bələdiyyə İdarəsində 107.390 rublə vardır. İşbu para fəqət [yalnız, sadəcə] dövlət qərarında görə işlənməyə buraxılacağına nəzəri-ətibara alaraq, şöbə rəisi etmişdir ki, həman məbləğ Məliyyə Nəzarətinin müvəkkilinə təhvil verilsin.

Təhərrri polis müdirinin istidəsi [xəhis]

Bakı təhərrri [xətaris] polis müdiri qubernatora müraciətən məlum etmişdir ki, təhərrri polis idarəsi əri vaxtlar böyük fəaliyyət göstərərək şəhərdə cinayət, oğurluq və başqa fəna hərəkətlərin təməmləni də olmasa da, kəfi dərəcədə önnüni əla bilmişdir. Cinayət işləri barəbar, təhərrri polis müdiri və məmurları bir çox siyasi işlərdə dəxi hərəkət edib, siyasi mücrimləri [cinayətkarları] tövfiq etmişdir [tutmuşdur]. Bu isə məzklə [adət qəkilən] polis idarəsinin işlərini artırdıgından, böyük təxirə [gəclikmələr]ə və qeyri-ədi olaraq işləməyə səbəbiyyət verib. Bunun nəzərə alaraq müdir rəisi edir ki, siyasi işlərə məşğul olub və na barədə müttəhim edilənləri xatərmədən ötrü qubernator dəftərxanası cəndinə [nəzəndə] təhərrri polis idarəsinin siyasi işlərə məxus bir şöbəsi açılın. Böylə bir şöbənin müdirliyini isə lüzum görüldükdə məzkur polis müdiri kəndi öhdəsinə daxi qəbul edəcəyini məlum etmişdir.

Müttəəlimlər icası

Cümə günü, may ayının 30-da, saat 10 tamamda Qafqaziya Müsəlman Müttəəlimlərinin [şagirdlərinin] Mərkəzi Komitə və fondunun sonuncu işi iclasın birincisi vəquq bulacaqdır. Bütün üzvlərin isbatı-vücud [iştirak] etmələri mətləb-dur [tələb olunur].

Bəd xəbəra dair

"Vindayna Rossiya" nam [adlı] qəzetinin 28 mayis tarixli nömrəsində xəbər verilir ki, Petroqradda olan müsəlmanların məsədli bolşevik hökuməti tərəfindən qapadılmışdır. Ələvə, isam ələmində böyük tarixi və dini əhəmiyyəti olan Həzrəti-Əmərin Qurani oğurlanmışdır.

Əvvəla, Quran Həzrəti-Əmərin olmaıyb, Həzrəti-Əsmənin Qurandır. Saniyən [ikincisi], Petroqradd Kitabxanasında saxlanılan həman Quranı-Kərim Otkaybr inqiləbindən sonra həman bolşevikləri komissarı tərəfindən müsəlmanlara verilməmişdir. Kazandəki Milli Şura tərəfindən başda Tokombəyev olmaq üzrə xüsusi bir heyət Petroqrada axım olaraq [gədarək], Qurani-şərif[i] Ufa şəhərinə gətirib Milli Şuraya vermişdir. Qurani-şərif hal-hazırda Ufa şəhərində saxlanılmaqdadır.

"Haqiqi" xristianqlar "Vindayna Rossiya"nın bununla na kimi müftəttinlik [fitnəkarlıq] yapması məlum və aşkardır.

İkinci rəəliyyə qəbul

Müdiri möhtərəm, əcizəne rica olunur, zeyidkə [əşəgi-dək] eləni qəzetənzizdə dəfə edəsini:

Bakı iləni realni məktəbində mayın 31-dən etibarən ibtidai şöbələrə və birinci və ikinci, üçüncü, dördüncü və beşinci siniflərə qəbul imtahanlarına şəri edilməmişdir [başlanmışdır]. Ərizələr hər gün məktəbdə saat 9-dan 1-ə kimi qəbul edilir.

Daxili surətdə əsiləhə aparılması

Gizliyyə Nəzarəti Bəki qubernatoruna məlum etmişdir ki, əlin məluməta görə, Buzovna və Bilgah kəndləri yüzbaşılarının icazəsi ilə məmulum şəxslər gizli surətdə şəhərdən əsiləhə [silah] aparıb satırlar. Əsiləhənin çox hissəsi İran və Türkiyədə gəncərlər, böylə hərəkətin tezliklə öni alınması üçün dənə tədbiri [itixəzi] [tədbirlər görülməsini] Daxiliyyə naziri qubernatordan rica edir.

Qərat məhəl haqqında

Bəkalaxa-Səbuncu qalabəyisi [komendantı] qubernatora məlum etmişdir ki, məzkur [dəylən] polis dairəsində sentyabr hədisatı vaxtında qarət edilmiş olan bir çox mallar yığılıb, məxusu bir ənbərdə saxlanmaqdadır. Bu vaxta qədər həman malların sahibləri onları gəlib aparmayırlar və bununla mallar

zəyə olur. Buna binaən [buna görə], qalabəyi qubernatordan həman malların məzkur polis idarəsinin nəfinə [xeyrinə] olaraq müzayidə ilə [hərracla] satılmasına icazə istəmişdir.

Axşam təməşası

May ayının 30-da, cümə günü axşam saat 8-də, Fəhlə Klubunda Cəməiyyəti-Maarifi-İrəniyən və "Təraqqi" nəfinə [xeyrinə] həvəskərlər iştirakı ilə "İntiqami-həqiqi" yaxud "İranda inqilab" faciəsi mövqeyi-təməşaya qoyulacaqdır.

Qərarədd

Bəki edadi və rüşdi məktə